

[Madsen-Mygdal.]

deres Organisationssystem to- eller tredobler Prisen, det kan Landbruget ikke gøre for, skønt det ganske vist med Undren ser paa, hvorledes Mælken koster mere end det dobbelte af, hvad Landmanden faar for den leveret herinde. Ligesaa maa ogsaa Fiskeren se med Undren paa, at Fisken herinde i København koster 5—6 Gange saa meget, som han selv faar for sit Produkt; men det ligger i det samme System, det kan Producenten ikke gøre for.

Men det er umuligt, siger man, at faa Varerne tilbage til Priser, der staar i Forhold til Fødevarernes Pris. Det kan ikke nytte at tale om den Slags Ting, for det er jo Kendsgerninger. Det er haabløst! Organisationerne har jo den Magt, og der er ikke noget Tegn, der tyder paa, at de vil andet end misbruge den Magt, de har, ganske til det samme, til at bringe Uorden i det økonomiske Liv, til at skabe Krise og til at tilvejebringe Arbejdsløshed i stadig stigende Grad!

Jeg vil dertil sige, at det er nu ikke sikkert, at Organisationerne er saa stærke, som de selv tror og vil give Udtryk for. Jeg tror at turde sige, at hvis Landbruget kendte sin egen Styrke, vilde det alligevel under dette Prisfald ikke staa som den svage Part. Jeg tror aldeles ikke, at Landbruget nogen Sinde vil organisere sig og diktere Priser til andre Erhverv, jeg tror, at Landbruget vedblivende vil levere Varer billigere, end man kan faa dem andre Steder i Verden. Men Landbruget her i Landet tilvejebringer og repræsenterer 75 pCt. af hele Befolkningens Købeevne, og denne Købeevne kan den Del af Erhvervslivet, for hvem Organisationsaftaler er blevet Religion, slet ikke undvære.

Og jeg vil sige, at for mig staar det som givet, at hvis Organisationssystemet prøver at fastholde dels Arbejdsvilkaarene paa den ene Side, dels Prisfastlæggelse i Handelen paa den anden Side ind i Fremtiden uden Hensyn til Verdenspriserne, der i Virkeligheden betyder en Halvering af Prisniveauet paa det nærmeste, kommer det ganske af sig selv, at saa tvinges Landbruget til at tage mange af de Arbejder, som det tidligere frivilligt har givet fra sig, tilbage igen, maaske ikke paa den gamle Maade, men under nye Former. Jeg siger, det kommer af sig selv, fordi Nødvendigheden kan være en haard Læremester. Men det er jo ogsaa sommetider, at vi kan trænge til at komme i en haard Skole, inden det hjælper. Det kunde se ud, som den Tid, der kommer,

netop er en Tid, hvor der kræves en haard Skole for os alle.

Jeg vil endnu til disse, som jeg vil kalde de almindelige Bemærkninger, føje, at det ofte bliver fremholdt, vistnok navnlig fra socialdemokratisk Side, at naar Landbruget er saa daarligt stillet i Øjeblikket, er det, fordi det er inde i en Gældskrise; hvis Landbruget bare ikke havde saa stor Gæld, vilde det kunne klare sig, men det er umuligt med denne Gæld. Man taler derfor om, at det rigtigste var at foretage Nedsættelse af Renten og maaske endnu bedre en Nedsættelse af Gælden. Undertiden hører man ogsaa indenfor Landbruget Røster om det samme, og det er det, der giver mig Anledning til at fremsætte et Par Bemærkninger om dette Gælds- eller Rentespørgsmaal.

Landbruget har Gældsforpligtelser, der skal forrentes og afdrages, det kan ikke benægtes. Dog tror jeg ikke, at Landbruget har Gældsforpligtelser i større Omfang end andre Erhvervsvirksomheder her i Landet. Men der er dertil at bemærke, at Landbruget foruden sin Pantegæld har en Skattebyrde i Form af faste Ejendoms-skatter, der er blevet meget betydelig i de senere Aar. Og medens det selv har ønsket at stifte Pantegælden — den er ikke paa-nødet dem —, og det har ogsaa faaet noget derfor, for saa vidt man har laant fornuftigt og anvendt Pengene til fornuftige Formaal, saa er det ikke frivilligt med den Skatteprioritet, Landbruget som Erhverv har faaet, og den har det ikke faaet noget for, udover hvad andre Erhverv, der ikke har faste Ejendomsskatter, ogsaa har faaet.

Jeg vil selvfølgelig give dem Ret, der siger, at det vilde være ønskeligt, om Rentebyrden kunde nedsættes. Det er ogsaa rigtigt, at det kræves, at Laangiverne i saa vanskelige Tider, som vi nu oplever dem, viser det størst mulige Hensyn. Jeg tror dog ikke, vi tør forvente, at der ved en Nedsættelse af Renten kan skabes Mulighed for at opnaa en Hjælp, der virkelig betyder noget for Alvor, i de Krisevanskeligheder, vi staar i. Vi maa huske paa, at den Kapital, som er uundværlig for Driftens Gennemførelse, ogsaa er underkastet det økonomiske Livs Love om Tilbud og Efterspørgsel. Hvis vi har rigelig Kapital her i Landet, kan vi ogsaa faa billige Laan; men hvis vi ikke har rigelig Kapital, kan det ikke nytte noget at raabe paa billige Laan, vi faar dem ikke.

Der er mange, der har fæstet deres Opmærksomhed paa de officielle Rentefastsættelser, som de førende Centralbanker har